

SPLIT • TIMES

Законодавство і регулювання • Звітність • Новини • Команда • Події • Нацбанк на зв'язку

Дорогі колеги,

Продовжуємо тримати курс на активний супровід та комунікацію з учасниками ринку та профільними об'єднанням небанківського фінансового ринку щодо впровадження нового регулювання та вдосконалення умов ринкової діяльності.

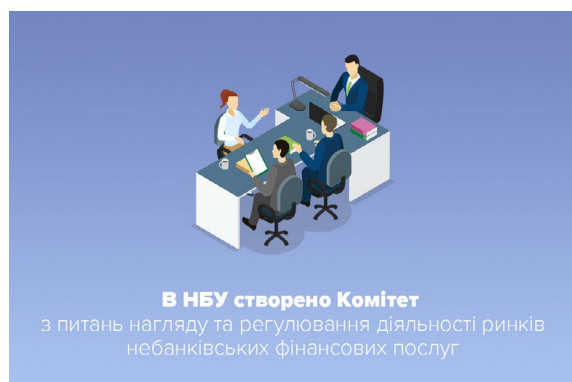
Ваша активна участь та експертна думка важлива як для регулятора, адже разом ми оновимо нормативно-правову базу та створимо прозорі та сучасні умови для розвитку учасників ринку.

Пропонуємо вашій увазі щомісячний збірник новин та подій ринку небанківських фінансових установ "Сплітні новини" за серпень.

Долучайтеся до реформи, змін та розвитку. Welcome on board!

З повагою,
Ваш Національний банк

ГОЛОВНА ПОДІЯ СЕРПНЯ

04.08.2020 В НБУ створено Комітет з питань нагляду та регулювання діяльності ринків небанківських фінансових послуг

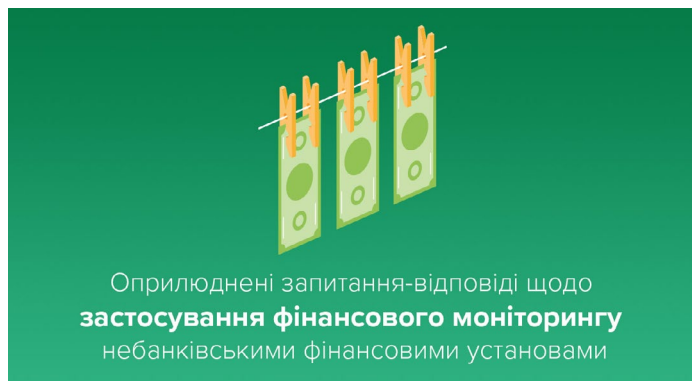
Донині в Національному банку працював Комітет з питань нагляду та регулювання діяльності банків, нагляду (оверсайту) платіжних систем. З огляду на суттєві відмінності між банківськими та небанківськими складовими фінансового ринку регулятор розділив наглядові функції. Відтепер основні наглядові повноваження щодо небанківських фінансових установ буде реалізовувати новостворений Комітет з питань нагляду та регулювання діяльності небанківських фінансових послуг.

Створення такого Комітету є гарантією відкритості, прозорості та неупередженості рішень, які стосуються регулювання та нагляду за небанківськими фінансовими установами.

Створення, завдання, склад та повноваження Комітету ухвалені [рішенням Правління від 29 липня 2020 року № 498-рш "Про затвердження Положення про Комітет з питань нагляду та регулювання діяльності ринків небанківських фінансових послуг"](#).

[ПЕРЕГЛЯНУТИ](#)

ЗАКОНОДАВСТВО І РЕГУЛЮВАННЯ

14.08.2020 Оприлюднені запитання-відповіді про застосування фінансового моніторингу небанківськими фінансовими установами

Минулого тижня Національний банк провів зустріч з учасниками небанківського фінансового ринку щодо здійснення ними фінансового моніторингу. Зокрема, йшлося про вимоги нових нормативно-правових актів Національного банку: [Положення про здійснення установами фінмоніторингу](#) та [Положення про застосування НБУ заходів впливу до установ за](#)

[порушення законодавства з питань фінмоніторингу](#). Фахівці НБУ наголосили, що окремі вимоги Положення про здійснення установами фінмоніторингу для небанківських фінансових установ спрощено порівняно з аналогічними вимогами для банків.

З метою надання повноцінних роз'яснень та інформаційної підтримки з організації фінмоніторингу учасникам ринку регулятор розробив перелік систематизованих відповідей на найпоширеніші запитання щодо здійснення небанківськими фінустановами фінмоніторингу. Більшість питань із вищезазначеного переліку – це питання, які НБУ отримав від ринку напередодні зустрічі, під час та після зустрічі.

Ознайомитися із запитаннями можна на вебсайті НБУ в розділі "[Нагляд > Фінансовий моніторинг](#)" у "[Питання та відповіді](#)".

ПЕРЕГЛЯНУТИ

03.08.2020 Запроваджено зміни до порядку подання звітності з питань фінансового моніторингу для банків та небанківських установ

Національний банк України запроваджує зміни до порядку подання звітності з питань фінансового моніторингу для банків та небанківських установ. Згідно з новими вимогами подаватимуться 6 файлів звітності: з них 2 банками, 2 – небанківськими установами, 2 – одночасно банками і небанківськими установами.

Періодичність подання звітності з питань фінансового моніторингу та визначення додаткового часу для адаптації до оновленого порядку подання звітності з фінансового

моніторингу визначені [постановою Правління Національного банку України від 30 липня 2020 року № 113 "Про подання звітності з питань фінансового моніторингу до Національного банку України"](#). Ці зміни відбулися у зв'язку з уведенням у дію 28 квітня 2020 року нових вимог законодавства з питань фінансового моніторингу.

Національний банк мав привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом протягом трьох місяців з дня набрання ним чинності.

ПЕРЕГЛЯНУТИ

КОРИСНІ ПОСИЛАННЯ

Оприлюднені протягом серпня документи:

- Про затвердження [Положення про Комітет з питань нагляду та регулювання діяльності ринків небанківських фінансових установ](#)
- Про затвердження [Положення про здійснення установами фінансового моніторингу](#)
- Про затвердження [Положення про застосування Національним банком України заходів впливу до установ за порушення законодавства з питань фінансового моніторингу](#)
- [Постанова про подання звітності з питань фінансового моніторингу до Національного банку України](#)

ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ

03.08.2020 Національний банк у липні застосував до шістьох банків та однієї небанківської фінансової установи заходи впливу за порушення законодавства в сфері фінмоніторингу

Заходи впливу до небанківської фінансової установи застосовано до ТОВ "ФІНАНСОВА КОМПАНІЯ "ВЕЙ ФОР ПЕЙ":

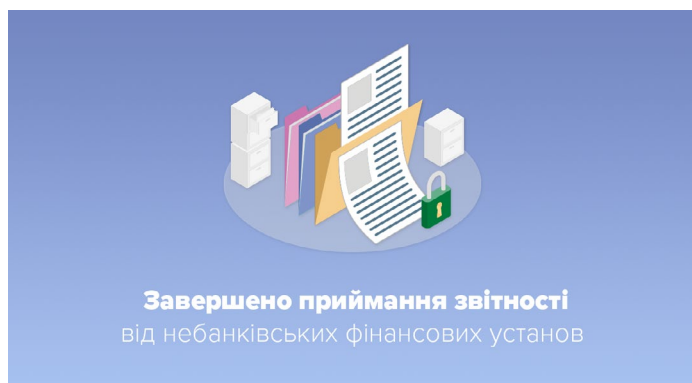
- штраф у розмірі 51 000,00 гривень за повторне неподання, подання не в повному обсязі, подання недостовірної інформації/документів небанківською фінансовою установою на запит Національного банку України, необхідних для виконання функцій з державного нагляду за цією установою, а також за порушення інших

вимог законодавства з питань фінансового моніторингу, визначених Законом та/або нормативно-правовими актами у сфері запобігання і протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

[ПЕРЕГЛЯНУТИ](#)

ЗВІТНІСТЬ

07.08.2020 Приймання звітності завершено: її подали 1 642 небанківські фінансові установи

За даними системи звітності НБУ станом на 8 серпня звітність подали 84% небанківських фінансових установ, які перебувають у Державному реєстрі

фінансових установ (ДРФУ), а саме 1 642 установи.

У розрізі сегментів результати подання звітності виглядають таким чином:

- страхові компанії – подали звітність 189 із 215 компаній, що зареєстровані у ДРФУ;
- кредитні спілки – 222 з 327;
- фінансові компанії – 886 з 974;
- лізингодавці – 124 з 136;
- ломбарди – 221 із 304.

Водночас без урахування фінансових установ, які зареєстровані в зоні проведення операції об'єднаних сил та Криму, відсоток подання звітності склав майже 92%.

[ПЕРЕГЛЯНУТИ](#)

НОВИНИ

18.08.2020 Національний банк спростив доступ до депозитарних послуг та інвестиції в ОВДП

Національний банк розширив можливості для інвестування в державні цінні папери, в тому числі при їх первинному розміщенні, а також удосконалив порядок адміністрування виплат за такими паперами. Крім цього, спрощено підключення небанківських фінансових установ до послуг депозитарію Національного банку.

Крім цього, були описані процедури які дозволяють надавати в заставу Національному банку розширений перелік видів цінних паперів для

отримання рефінансування, у тому числі облігації місцевих позик та корпоративні облігації з державною гарантією.

Також було оптимізовано графік операційного дня депозитарію Національного банку з огляду на вкрай малу кількість депозитарних операцій у вечірні години. Операційний день депозитарію триватиме з 9.00 до 19.30. Детально про реалізовані зміни тут:

[ПЕРЕГЛЯНУТИ](#)

ЛІЦЕНЗУВАННЯ

04.08.2020 Національний банк ухвалив перші рішення з ліцензування небанківських фінансових установ

Новостворений Комітет з питань нагляду та регулювання діяльності ринків небанківських фінансових послуг Національного банку прийняв перші рішення у сфері реєстрації та ліцензування.

Так, розглянувши заявки від фінустанов, Комітет ухвалив низку рішень щодо включення або виключення з державного реєстру фінансових установ, анулювання ліцензій на надання фінансових послуг, реєстрацію змін та/або реєстрацію в новій редакції правил страхування та погодження або відмова у набутті істотної участі.

Також нагадаємо, що здійснити пошук небанківських фінансових установ можна на вебсайті НБУ за наступними посиланнями:

- Державний реєстр фінансових установ, який ведеться через [Комплексну інформаційну систему \(КІС\) НБУ](#)
- [Реєстри та переліки](#) юридичних осіб-лізингодавців, страхові компанії, кредитні спілки, фінансові компанії, ломбарди, актуаріїв, страхових і перестрахових брокерів, аварійних комісарів, бюро кредитних історій, тимчасових адміністраторів та небанківські фінансові групи.

[ПЕРЕГЛЯНУТИ](#)**06.08.2020** Результати ліцензування та реєстрації фінансових установ Національним банком у липні

З 1 липня Національний банк здійснює державне регулювання як банків, так і учасників ринків небанківських фінансових послуг. Відтак у липні регулятор отримав 473 запити на реєстраційні та ліцензійні процедури від небанківських фінансових установ, які надійшли безпосередньо до Національного банку, та 460 запитів, які були прийняті від Нацкомфінпослуг.

У процесі аналізу реєстрів, прийнятих від Нацкомфінпослуг, Національний банк виявив окремі випадки некоректних чи неактуальних даних, зазначених у реєстрах. Із метою створення коректних та актуальних реєстрів, на які зможуть покладатися в роботі як регулятор, так і самі учасники ринків фінансових послуг, а також їхні споживачі, кредитори та інвестори, Національний банк звертається до учасників ринків небанківських фінансових послуг із проханням перевірити правильність інформації про себе в реєстрах, переліках та базах даних Національного банку.

Детальний перелік ухвалених рішень із питань ліцензування та реєстрації учасників ринку фінансових послуг, інформація про порядок актуалізації інформації в реєстрах, пошук учасників фінансового ринку, а також висвітлення планів щодо оновлення нормативно-правових актів Національного банку наведено в спеціальному місячнику "[Новини ліцензування та реєстрації фінансових установ](#)".

[ПЕРЕГЛЯНУТИ](#)

ПРЯМА МОВА

19.08.2020

Небанківський ринок: перші кроки нового регулятора

Економічна правда |
Видання**Катерина
Рожкова**Перший заступник Голови
Національного банку України

В якому стані небанківський сектор?
Як на роботу страховиків вплинув COVID-19?
Яким буде підхід Національного банку до регулювання?

6 ключових тез колонки першого заступника Голови Національного банку Катерини Рожкової виданню "Економічна правда":

- Ми справилися разом з небанківським ринком з першим спільним завданням – поданням звітності за I півріччя.

Отримали інформацію від 1 642 небанківських установ або 92% ринку. Нагадали всім, хто не встиг подати звітність, що це серйозне порушення з відповідними наслідками.

- Страховикам час виконувати нормативи, запроваджені Нацкомфінпослуг. З 30 червня страхові компанії повинні були почати виконувати норматив платоспроможності та достатності капіталу на рівні 100%.

Сьогодні не всі компанії готові до цього. На жаль, 34 компанії так і не досягли значення нормативу 60%, не кажучи про 100%. У червні всім, хто перебуває в зоні ризику, були надіслані відповідні вимоги. Частина компаній запевнила, що вийде на необхідний рівень, частина – не відреагувала.

Національний банк не буде відтерміновувати виконання нормативу в розмірі 100% для страховиків. Для цього підстав немає, адже карантин не вплинув на показник платоспроможності страхових компаній.

- Процес консолідації страхового ринку продовжується. Сім страхових компаній вирішили не чекати "з моря погоди" і добровільно подали заяви про анулювання ліцензій.

НБУ під час розгляду заяв, перевірить виконання зобов'язань перед клієнтами. Частка цих компаній на ринку в преміях становить 7%, у виплатах – близько нуля. Після їх виходу сектор "просяде" у цифрах, але це точно не позначиться на його змісті.

- Ще один сегмент, де подана звітність "підніме завісу" реального стану справ, – фінансові компанії. Свого часу 350 "фінок", отримали ліцензії на гарантії, проте фактично їх використовували лише 10% установ.

За попередніми даними, 40% компаній, які мають ліцензії, але не надають гарантії, порушують установлені обов'язкові нормативи. Фінкомпаніям потрібно буде визначитися: працювати над усуненням цих порушень чи подумати про доцільність користування ліцензією на гарантії.

- Про регуляторні плани на III-й квартал. Плануємо завершити роботу над проектами "Про страхування" та "Про фінансові компанії".

Паралельно оновлюємо нормативну базу. Один із найцікавіших нормативних документів: "Про прозорі структури власності", який дозволить розкрити реальних акціонерів небанківських установ.

[ПЕРЕГЛЯНУТИ](#)

27.08.2020

Кредитні спілки під наглядом НБУ: яке майбутнє чекає на них

Інформаційне агенство |
Інтерфакс-Україна

**Ольга
Максимчук**

Директор департаменту
нагляду за страховим ринком
Національного банку

Як працюють кредитні спілки?

Коли варто звернутись за послугами саме

до такого виду фінансової установи?

Що треба знати вкладникам спілки?

Про це та багато іншого розповідає у колонці для "Інтерфакс-Україна" Ольга Максимчук, директор департаменту нагляду за страховим ринком Національного банку України.

Вона звертає увагу на низку важливих моментів, що стосуються кредитних спілок, як то:

- В Україні зареєстровано понад три сотні кредитних спілок, а активну діяльність здійснюють понад двісті. Членами кредитних спілок є 433 тис. українців в усіх областях України – не тільки в мегаполісах, але й в малих містах і селах.

- Кредитні спілки мають на меті не отримання прибутку, а надання фінансової підтримки та поліпшення добробуту своїх членів. Відповідно і діяльність таких установ ґрунтується на принципах прозорості, самоврядування та рівноправності всіх учасників.
- Але і в роботі з такою фінансовою установою є ризики. Наприклад, кредитні спілки не є членами системи гарантування вкладів.
- Кредитна спілка має право залучати вклади на депозитні рахунки та пайові внески. Вкладник має розрізняти на яких саме умовах він надає кошти кредитній спілці (депозиту чи паю) і розрізняти, які мають права щодо повернення коштів
- Обираючи кредитну спілку потрібно бути обачним, перевіряти наявність ліцензії на сайті НБУ, довіряти спілкам з наявним досвідом роботи, не довіряти обіцянкам високих відсотків за депозитами, оскільки за такими обіцянками зазвичай криються більш високі ризики.

Водночас Національний банк планує дати цьому ринку нові перспективи для розвитку. Більше про це – у колонці.

[ПЕРЕГЛЯНУТИ](#)

ПОДІЇ

21.08.2020 Національний банк зустрівся з представниками небанківського фінансового сектору, аби обговорити майбутнє регулювання роботи колекторських компаній, якими НБУ опікується

Як новий регулятор, Національний банк визначив 2 ключові проблеми ринку. По-перше, існує певна неврегульованість у законодавстві самої суті і правил колекторської роботи. По-друге, протягом першого місяця Національний банк отримав 535 звернень громадян, які стосувались дій колекторських компаній. За результатами розгляду цих звернень було встановлено випадки грубого порушення діями колекторів по відношенню до боржників вимог законодавства України.

Відтак Національний банк планує принципово оновити підходи до регулювання роботи колекторських компаній в Україні.

- Встановлення нових правил у проєкті закону, який врегулює діяльність колекторських компаній

- Створення Реєстру колекторських компаній та виключення з Реєстру як один із заходів впливу НБУ у відповідь на незаконні колекторські дії
- Встановлення додаткових вимог з етичної поведінки по відношенню до боржника для кредиторів
- Розроблення методичних рекомендацій щодо етичної поведінки при здійсненні колекторської діяльності

Більше інформації про заплановані зміни – у [презентації](#).

[ПЕРЕГЛЯНУТИ](#)**21.08.2020** Національний банк підбив підсумки подачі звітності страховиками за I півріччя 2020 року під час чергової зустрічі з учасниками ринку.

В цілому стан звітування був навіть кращим за очікування. Більшість помилок, які були допущені ринком носили в основному технічний характер та, скоріше за все, наступного разу не будуть допущені.

Зважаючи на отриманий досвід, та необхідність врахування окремих технічних моментів, серед планів Національного банку щодо звітування на наступний квартал є:

- Оцифрування форми актуарного звіту (відповідний реєстр буде викладений на сайті для ознайомлення).
- Оцифрування пояснювальних записок страховиків (розробка відповідних реєстрів знаходиться на фінальному етапі).
- Універсалізація підходів до формування пакетів, які подаються на адресу zvut@bank.gov.ua та правил їх підписання. Також, зважаючи

на оцифрування пояснювальних записок, буде актуалізовано перелік документів, які подаються через цей канал.

- Презентація принципів моментів щодо Правил звітності, які набудуть чинності у 2021 році до їх публікації для громадського обговорення.

Як підкреслила у ході виступу директор департаменту нагляду за страховим ринком Ольга Максимчук, Національний банк також розпочинає роботу над проєктом по створенню звітності для страхових компаній з орієнтацією на директиву Solvency II.

Це тривалий проєкт, але саме за результатами впроваджених проєктом змін можна буде говорити про справді якісно оновлену звітність.

[ПЕРЕГЛЯНУТИ](#)

10.08.2020 Національний банк обговорив з учасниками небанківського фінансового ринку вимоги щодо здійснення ними фінансового моніторингу

Зокрема, мова йшла про вимоги затверджені Положенням "Про здійснення небанківськими фінансовими установами фінансового моніторингу" затверджене постановою № 107, та новий порядок застосування заходів впливу до установ.

- Вимоги відповідних нормативно-правових актів набули чинності 30 липня 2020 року, проте установи мають достатньо часу для налаштування власних процесів та процедур із фінмоніторингу – до кінця 2020 року.
- Під час обговорення фахівці НБУ наголосили, що для небанків окремі вимоги будуть спрощені, порівняно з аналогічними вимогами для банків. Наприклад, щодо системи автоматизації

(обов'язкова тільки для тих, хто здійснює переказ коштів) та автоматизованого ведення анкет клієнтів. А для відповідального працівника дозволяється робота за суміщенням та не передбачено погодження його особи з НБУ.

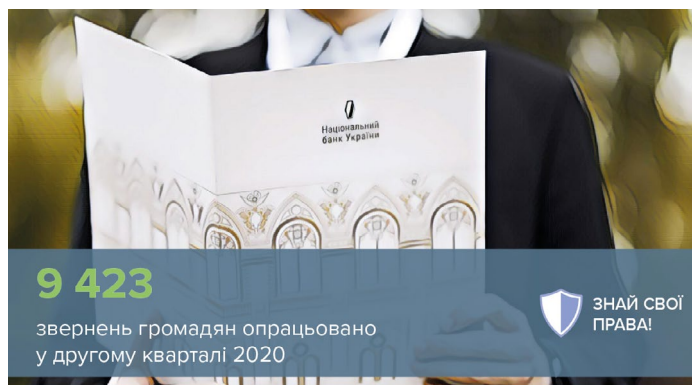
- Більше того, вимоги цього Положення були опрацьовані з учасниками фінансового ринку, аби врахувати конструктивні зауваження та пропозиції.

Національний банк і надалі готовий спілкуватися з учасниками ринку та надавати роз'яснення, аби перехід до виконання нових вимог відбувся якомога спокійніше для фінансових установ.

[ПЕРЕГЛЯНУТИ](#)

ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ

10.08.2020 Національний банк опрацював 9,4 тисяч звернень громадян – звіт за другий квартал 2020 року

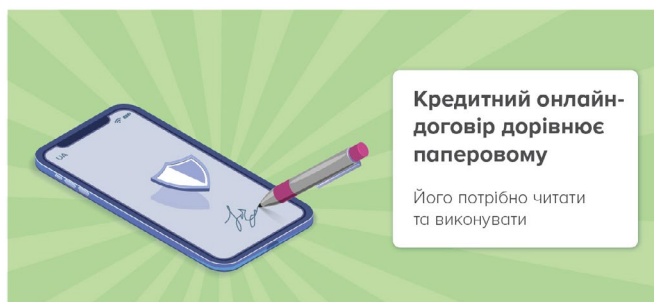

У другому кварталі 2020 року Національний банк отримав та опрацював близько 9,4 тис. звернень споживачів фінансових послуг. Це приблизно така ж кількість, як і в попередньому кварталі.

Також у другому кварталі зросла кількість звернень до контакт-центру стосовно роботи фінансових компаній. Це зумовлено наближенням строків введення в дію закону про "спліт" – з 1 липня 2020 року, коли Національний банк став регулятором більшості небанківських фінансових установ.

[ПЕРЕГЛЯНУТИ](#)

13.08.2020 ПИТАННЯ ДНЯ: Чи можна не виконувати договір про кредит, якщо ви підписали його онлайн? Спойлер – ні

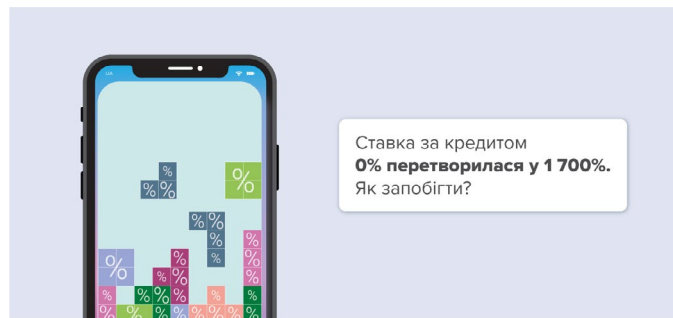
ЗНАЙ СВОЇ ПРАВА!

Національний банк України з 1 липня 2020 року став регулятором небанківських фінансових установ.

Відтоді на його адресу надходять звернення від громадян з проханням анулювати борги перед фінансовими компаніями. На їхню думку, якщо кредитний договір укладений онлайн, то фінансова компанія не дотрималася вимог до його оформлення. Чи є підстави так вважати?

[ПЕРЕГЛЯНУТИ](#)

13.08.2020 ПИТАННЯ ДНЯ: Ставка за кредитом 0% перетворилася у 1 700%. Як цьому запобігти?

ЗНАЙ СВОЇ ПРАВА!

"Кредити без паспорта та довідки про доходи", "кредити під 0% за 10 хвилин", "позики клієнтам з поганою кредитною історією" – саме так свої послуги часто рекламують небанківські фінансові установи. Проте українцям варто обережно ставитися до таких кредитів. Адже борг може зрости в рази.

Яким чином кредит "під 0%" перетворюється в кредит "під 1 700% річних"? Відповідь на це питання можна знайти в договорі, який споживач підписує з небанківською фінансовою.

[ПЕРЕГЛЯНУТИ](#)

Отримуйте найсвіжіші новини небанківського фінансового ринку України та світу. Для підписки на Split times надішліть запит на press@bank.gov.ua із зазначенням назви вашої фінансової установи та ПІБ контактної особи.